

İÇİNDEKİLER

<i>Çevirenin önsözü</i>	II
<i>Teşekkür</i>	12
<i>Giriş</i>	13

1. Kısım

GENEL HUSUSLAR

1. Stratejinin Tanımı	29
2. Stratejinin İnsan Boyutu	61
3. Harbin Etiği (Ahlaki Boyutu)	91
4. Teknoloji ve Askeri Olaylarda Devrimler (RMA)	133
5. İstihbarat	171
6. Büyük Strateji	197

2. Kısım

COĞRAFİ BOYUTLAR

7. Kara Gücü	219
8. Deniz Gücü	261
9. Hava Gücü	303
10. Uzay Gücü	345

3. Kısım

ÇAĞDAŞ STRATEJİK SORUNLAR

11. Nükleer Strateji	383
12. Terörizm	429
13. Ayaklanmalar ve Ayaklanmaya Karşı Koyma (COIN)	457
<i>Sonuç: Bugünün Büyük Stratejisinde Modeller</i>	<i>493</i>
<i>Kısaltmalar</i>	<i>501</i>
<i>Seçilmiş Bibliyografi</i>	<i>505</i>

Çevirenin Önsözü

Elinizdeki bu kitap son zamanlarda strateji üzerine yazılmış en yetkin eserlerden biri olup, sadece askerler için değil, devletin üst kademelerinde görev yapan ve politika oluşturan yetkililer, akademisyenler, üniversitelerin siyasal bilgiler ve uluslararası ilişkiler bölümlerinde ders verenler veya eğitim görenler için de bir başucu kitabı niteliğindedir. Klasik askeri strateji kavramlarının yanı sıra, günümüzün (yirmi birinci yüzyılın) en önemli konularından biri olan nükleer politika, terörizm ve ayaklanmalarla ilgili olarak geliştirilen teoriler, kuramlar, deneyimler ve çıkarılan dersler çeşitli örneklerle zenginleştirilmiş olarak okuyucuya aktarılmaktadır.

Terim birliği sağlamak amacıyla, kitapta geçen teknik terimlerin Türkçeleştirilmesinde Genelkurmay Başkanlığının MS:76-1 (C) *İngilizce-Türkçe Müşterek Askeri Terimler Sözlüğü* esas alınmıştır. Ayrıca çoğu yerde bu terimlerin orijinal ifadeleri de köşeli parantez içinde korunarak, özellikle konuya yabancı olanlar ve yeni başlayanlar için olası bir yanlış anlamayla önüne geçilmeye çalışılmıştır. Keza bir kolaylık olmak üzere, kitap içinde geçen kısaltmalar liste halinde kitabın sonuna eklenmiştir.

Kitabın redaksiyonunda kıymetli yardımlarını gördüğüm değerli dostum Emekli Koramiral Taner Ezgü'ye ve bu kitabın dilimize kazandırılması için çaba sarf eden Doruk Yayınları sahibi Sayın Niyazi Koçak'a teşekkürü borç bilirim.

A. Tunçer Büyükonat

Giriş

Harp devlet için hayati öneme sahiptir; ölüm kalım meselesidir; kurtuluşa ya da yıkıma giden yoldur. Baştan sona incelenmesi zorunludur.¹

Yaklaşık 2500 yıl önce Çinli general ve teorisyen Sun Tzu tarafından yazılmış olan bu sözler, harp konusunda akademik bir çalışma yapmak için basit ve ikna edici bir itici güç teşkil ederler. Entelektüel güçlere yönelik bu inandırıcı çağrıya rağmen, harbe ilişkin çalışmalar tarihin büyük kısmında geniş anlamda gelişmeden mahrum bırakılmıştır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısına kadar harbe ilişkin çalışmalar büyük ölçüde askerlerin inhisarında kalmıştır. Birkaç dikkati çeken istisna dışında (başlıca örneğini Clausewitz teşkil eder), bu, anlaşılabilir bir şekilde başarı prensiplerinin geliştirilmesine ve taktik ve harekât konularına odaklanmıştır. Askeri bilim adamları ve uygulayıcılar, harbe daha geniş anlamda kafa yormaktan ziyade görevin tamamlanmasına odaklanma eğilimindedirler. Dolayısıyla, askeri uygulama alanında harbin doğası ve bunun diğer insani sosyopolitik faaliyetlerin veçheleriyle ilişkisi hakkında ciddi çalışmalar oldukça nadirdir.

Bu eksiklik yeni akademik stratejik çalışma disiplinleriyle bir dereceye kadar giderilmiştir. Teorisyen Bernard Brodie'nin bir çağrısına cevap olmak üzere, İkinci Dünya Harbinden bu

(1) Sun Tzu, *The Art of War*, trans. S. M. Griffith, London: Oxford University Press, 1971, s. 63

yana harp konusuna olan entelektüel ilgi artmaya başlamıştır. Bu doküman harp anlayışımızı teori ve uygulama bakımından geliştirmeyi amaçlamaktadır. Önemli olan, kitabın sadece stratejinin bütün şekillerine yönelik olması değil, aynı zamanda bunun içinde olduğu ortamı da incelemesidir. Stratejinin nasıl işlediğini tam olarak kavrayabilmek için insani, politik, sosyal, etik ve kültürel boyutlarını da anlamak şarttır. Diğer önemli bir husus, akademik bir disiplin olmakla beraber, stratejik çalışmaların askeri uygulamalardan ayrılmaması gerektiridir. Stratejinin gerçek dünyada önemli sonuçları olan uygulamalı bir konu olduğu kabul edilmelidir. Brodie'nin belirttiği gibi: 'Her şeyin üstünde, stratejik teori, bir eylem teorisidir.'² Hal böyle olunca, stratejik çalışmaların harbin titiz bir entelektüel analizini yapması ümit edilir, ama aynı zamanda tehlikeli ve uygulamalı harp ortamında teorinin limitlerini de belirler. Bu kitap bu geleneğe bağlı kalmaya çalışacaktır.

Harp ve strateji

Bu bölümün konuları harp ve stratejidir, ama bunlar tam olarak nedir ve birbirlerinden nasıl ayırt edilirler? Harp politik ve sosyal bir faaliyet olup, en doğru şekliyle Hedley Bull tarafından, 'politik unsurlar tarafından birbirlerine karşı sürdürülen organize şiddet' olarak tanımlanmıştır.³ Bu tanımlamadaki dikkat edilmesi gereken önemli noktalar şiddetin organize olması ve politik unsurlar tarafından yürütülüyor olmasıdır. Bu, şiddetin harp içinde her zaman sıkı bir şekilde kontrol edildiği veya politik bir hedefle doğrudan ve açık bir ilişkisi olduğu anlamına gelmez. Ancak, Bull'un tanımı şiddetin (ne tür olursa olsun) politik amillerden oluştuğu ve bir maksadı olduğunu ortaya koyar; rastgele veya bilinçsizce değildir. Harbi motive

(2) Bernard Brodie, 'Strategie as a Science', *World Politics*, 1, 4, 1949, s 467-88

(3) Hedley Bull, *The Anarchical Society*, New York: Columbia University Press, 1977